

Womhaj Bóh!



Cyklo 4.
28. jan.

Lětnik 10.
1900.

Serbske njedzelske logjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a so tam dostacž sa štwórtlětnu pschedplatu 40 np.

4. njedzela po tšjoch kralach.

Jan. 1, 14.

Šwjedžen tšjoch kralow abo Anjesoweho šwjenja šady naš leži, ale njedzele teho šwjenja tu hiščeje so. Šwjedžen tšjoch kralow chzysche nam psched woczy stajicž, tak je so juntróc našeho Anjesowa krašnosč pohanskim tšjom mudrym šwewila a njedzele po Anjesowym šwjenju w kšeseczijanskim zyrkwinskim lěče steja, so by kšeseczijanam lěto wot lěta š nowa tuta krašnosč psched woczy stajena a šwjenja byla. Tule krašnosč pak chzedza nam wošebje šezjenja, wo kotrychž so nětk předuje, pošacž. So by kóždy, kiž je w něčezischim šwjatym časfu w kemschach šlyšchal abo domach čital, š nich pošnal šwojeho Anjesowu krašnosč, a so by wo nim rečalo: wón wěri do njeho.

Wój luby kšeseczijano! Daj šebi š krotka hiščeje juntrócž twojeho Anjesowu krašnosč psched woczy stajicž. Wła hodownym šwjedženju je rečalo: nam je so džeczatko narodž ilo, šyn je nam daty; nejšy-li pak w žlobiku ničzo wjazy wohladal hacž čžłowške džeczatko, hacž nowonarodženeho šynka, šy wopravdže jara malo widžal, potom šy mjenje wohladal hacž čži pastyrjo — woni so š njemu modlachu; potom šy mjenje wohladal hacž čži mudri — woni džě bėchu so š dalokého rašscheho kraja na pucz podali a woni wšchal dele panywšchi modlachu so š njemu a wobdarichu jeho; haj, ja tebi praju, nimaš-li wjazy na tutym džeczatku, potom njemóžesch na šwoju šmjercž špominajo je štarym Simeonom wyštacž: Nětk puščežisch šwojeho

wotrocžka, Anježe, po twojim šlowje šmėrom, a njesrošym-
lime tebi wostanje, so dyrbi to džeczžo byčž šwětko š roš-
šwětklenju tych pohanow a š kšwalbje israelskeho luda.

A nětko šlyšch, so šu čžile wšchitzu, na kotrychž špommich, jara malo wot Anjesoweje krašnosčje wohladali. To chzu šebi škerje lubicž dacž šwjateho Janowe šlowo: Wty widžachmy jeho krašnosč, jako krašnosč teho jenicžkeho narodženeho šyna wot Wótza pošny hnady a prawdy. Šesufowe žiwjenje ležesche psched Janowymaj woczomaj; wón bėšche tšji lěta dolho š Šesufom kšodžil, bėšche widžal jeho džiwu, wo kotrychž bėšche lud prajil: wulki profeta je mješ nami poštanyl a Bóh je na šwój lud pohladal, bėšche šlyšchal jeho rečze, wo kotrychž lud šudžesche; wón bėšche widžal teho horjestanjeneho a bėšche pošchi jeho do njebjes špicžu pódla byl; haj, Jan móžesche prajicž: my widžachmy jeho krašnosč. —

Jan, kiž na Šesufowym klinje šydasche, bėšche šwojeho Anjesowu krašnosč šnadž rješcho a jašnišcho widžal, džžli čži drusy wuczownizy. Šlyšch jeno jeho šlowo: To šlowo šczini so čželo. Špodžitwne: to šlowo. Š twojim šlowom ty powjedáš, pošnacž dasch šwoje myšle, šwewisch šwoju wutrobu; psches šwoje šlowo je Bóh š nam rečzal, nam so najrješcho šwewil: šchtóž mje widži, tón widži Wótza; ja a tón Wótž šmój jene. Bóh pak je lubošč, to je Šesuf nam šwewil. Tak je Bóh tón šwět lubowal atd. Jan. 3, 16.; to je Šesuf š nam rečzal. Šesuf šhrystuž je Wože šlowo a — špodžitwna wěž — tole šlowo šczini so čželo a bydesche mješ nami — ty nětk

rošymišch: Jan móžesche derje prajicz: my widžachmy jeho krašnosć atd.

U tola s wjele wjetšim prawom dŕžli Jan móžesch ty, móžemy my a dŕrbimy my wšchitŕy prajicz: My widžachmy jeho krašnosć. Jan běšche wjele widžal wot Anjesoweje krašnosće, my pať wjele wjazŕy Tu je kšhesćizianstwo, tu je kšhesćizianška zŕrkej a jeje nětko skoro 2000 lětne wobštacze přecz njemóžesch a jeje wobšbožazych mozow njemóžesch ŕo minyć a jeje hnady a wješela a trošchta polny ewangelij ty rady bjerješch we wšchelakej semškej nušy a tyšchnosći. Wón pšchemodža tebe wot twojeho naroda hać k rowej. Womyšl ŕebi jeno na najwažnišche dny twojeho žiwjenja: na twój kšhećeniški, konfirmaziški, wěrowaniški a šmjertny džen. Šchto by našche žiwjenje bylo hjes Khrystušta!

Bjes tebe, kať tyšchny, bładny
Wostanje našch semški kšód;
Twój raj bjes tebe je šrudny,
Samknjeny nam kwašny hród,
Bjes tebe je lute mrěcze,
Wužiwanje žiwjenja,
Šunu našche wotšal hieće,
Móz bjes rašichoh' šwětlenja.

U nětko wšmi kšhesćizianštu zŕrkej přiecz s našcheho ludoweho žiwjenja. Šchto wostanje? Wšmi přiecz zŕrkwine lěto se šwojimi njedželemi, šwojatymi dnjemi a rócžnymi čašami, žane hody, žane jutry, žane šwojatki nješku; wšmi přiecz wšchě biblije, špěwarške a modlerške knihi, wšchitke Bože domy, s jich k njebješam pokašazyhmi wěžemi a šwonami, kiž tebe wołaja do Božeho doma, so by šwoju nješmjertnu dušchu dať trošchtowacž, powuczić, poštošacž, napominacž, rošwuczić, k pokucze wabicž. Kajki mašch potom hišchče trošcht, kajke mašch hišchče wješele w žiwjenju, we wumrjecžu? Kajku mašch hišchče nadžiju w hrěšchnej, šmjertnej nušy?

Šubŕy kšhesćiziano, budž wješely w šwojej drohej kšhesćizianškej wěrije, potom móžesch prajicz:

To šłowo šezini šo čželo a my widžachmy jeho krašnosć.

Buczowanie po Božim pišmje

abo

šajke myšle nahadžach, Bože šłowo čžitajo.

Šodawa šwěrnŕy čžitať „Šomhaj Bóh-a“.

(Šotracžowanje.)

1. knihi Mójšakowe, 2. staw.

II. Šchtucžka 18—25. Dale šo rošprawja, kať je Bóh tón Anjes s jeneho čžlowjeka, kotrehož běšche s woprědka štworil, hišchče na šamy džen jich dwejoch šezinił, k mužškemu hišchče žónštu, a šchto je wón kóždemu s wobeju porunjo ŕebi porucžil.

U Bóh tón Anjes, štworiwšchi čžlowjeka po přiedy hižo rošprawjenym wašchnju, pšchipošawšchi jemu jeho šydlisće a dawšchi jemu tež hižo kašnju, so by šy čžlowjek we wěrije a w pošlušchnosći próžował, a so by jeho Bóh pšches wěru a pošlušchnosć tamnemu postajenemu kónzej došpołnosće napšchecžiwio wjedł, hđžež čžlowjek ani wjazŕy padnyć, ani wjazŕy šhrěšchicž njemóže, ale hđžež by byl we wšchěm dobrnm na wěćžnje wobkrućeny, škladowaschke na šamy džen dalschu radu a džesche: Dobre njeje, so je čžlowjek šam — s tutym jenym čžlowjekom nješku moje štworicelške myšle hišchče došonjane, a mój škutk njeje s nim hišchče došpołny, ja čžhu mužej pomoznižu šezinicž, kotraž by šo jeho byćžu došpołnje runala a kotraž by byla njerošdželomna towaršchka ša žiwjenje štajnje pšchi nim, so by w najněžnišim wobkhađže s nim jemu pošlužowala, so by jemu pomhala došonjecž jeho powołanje (po 15. šchtucžŕy), a so by hromadže s nim roššchěrjala čžlowški narod na šemi (1, 28).

U nětko wubudži Bóh s woprědka w čžlowjeku šamym požadanje po šajkej pomoznižu. Pšchetož, hđnyž běšche Bóh tón Anjes hišchče do štworjenja čžlowjeka se šemie wšchelake šwěrjata na poln a wšchelake ptať pod njebješami štworil, pšchiwjedže je k Šadamej, nětko, hđnyž běšche jeho do šahrodny dŕwjedł a hđnyž čžŕyšche jemu škladnosć dacž, so by ŕebi wón teho wědomny byl, so mudrosć a pošnacze we nim bŕdli, a so by tež pošpŕtať, šo w čžlowškej rěći wudošonjecž. Čžlowjek měješche šwěrinu widžecž, kať by wón ju mjenował. Pšchetož kať Šadam, tutón něćžišchi knjes wšcheho šemškeho štworjenja, kóžde žiwe šwěrjo pomjenowa, kať dŕrbjachu jim rěćacž.

U čžlowjek wobhlada ŕebi šwěrinu, kotruž běšche jemu Bóh pšchiwjedł, a kotraž s tym čžlowjekej jako šwojemu postajenemu knješej a kraľej holdowaschke, a wón špóšna po šwojej, jemu wot Boha špožčenej mndrosći hŕbdom wošebitošć kóždeje šwěrniškej družiny a wošnamjeni pšchodšajenje, w nim wubudžene, s wěšтым šłowom. Tehdy da Šadam wšchitkemu škotu a ptaťam pod njebjom a šwěrjatam na polu mjena. Ale runje pšchi teje škladnosći špóšna čžlowjek tež kať prawje šwoju šamolutkosć a wopušchčenošć; pšchetož wot kóždeje družiny namašchtej šo štajnje dwe, mužške a žónške šwěrniške byće — šanz a šancžka, abo kať je šo jimaj tež hinať narjekto, — jenož čžlowjekej njebē žana pomozniža namašana, kotraž by pšchi nim byla.

U čžlowjek špóšna s wěštej želnosću, so je wopušchčeny a šamlutki. Duž dopušchčži Bóh tón Anjes na wurjadne wašchnje twjerdy šón na čžlowjeka, a wón wušny, jemu miny šo wědomosć, wo šwonšownym šwěćže a wo šwojim žiwjenju. U Bóh wša wot jeho rjeblow jene a šamknŕy kať nastate měštno s čželom.

U Bóh tón Anjes štwari čžlowjekej žónštu s rjebla, kotrež bē wot čžlowjeka wšal, pšchetož k njerošdželomnemu žiwjenštemu šjednocženju s nim běšche žona po Božej radže postajena a měješche jako jeho pomozniža pšchi nim być; tež měješche wona potom čžlowški narod pšches mužške štwarić. U Bóh pšchiwjedže žónštu k Šadamej. Bóh da Šadamej, došonjawišchi šwoj škutk, šašo wozuczić, so by widžal, šchto je jemu Bóh mjes tym wobradžil.

Duž džesche čžlowjek, wješohy a polny špodžiwanja, so je šo jemu najšlubšche žedženje šwojeje wutrobny na jene došo doštalo: Šo je žodyn, ša čžimž šym šo přiedy podarmo rošhladať, kóšć wot mojih kóšći a čželo wot mojeho čžela, byće porune mi.

Alle po profetiškim roššwětlenju rěćješche wón wjazŕy haćž móžesche šam se ŕebje šnacž: Ma to budže wona mužšiza mjenowana, došelž je wona wot mužške wšata.

U se šamym roššwětlenjom, s kotrymž wón do pšchichoda šwojeho roda pohlada, rěćješche wón dale: Teho dla budže mužš tež tyč, wot kotrychž je wón šam čželo a kóšć, — šwojeho nana a šwojn macžer wopušchčicž, a budže k šwojej, wot Boha jemu wobradženej žonje šo džeržecž, a wonaj, tutaj dwaj, budžetať jene čželo, jena jenicžka njedželomna wošboba, kotruž njedŕbi ničžo šašo dželicž.

Šadamowe šłowa šu pēšnješke. Šubosć wubudži tu přenjeho pēšnerja, porucžerja kašnjow a profetu.

Šo šu wšchitŕy čžlowjekoj na šemi, kať wšchelake šo nam tež być šdadža, jeneho wuškada, ša to šwědcža nam wšchelake šnamjenja: čželo wšchěch čžlowškich družinow je jenat natwarjene, duchowne dary šu po jich podložkach jenajke, mjesa žiwjenškej štaroby je wšchěm jenajka postajena, čžopłota čžela a kŕwje je pola wšchitkich jenajka, hrono (žila) bje wšchěm jenat hušto, žónška wobčežnosć (šamodruhota) traje ša wšchě jenat došho, žónške čžišćenje wošpjetuje šo ša wšchě ša šamón čaš a štawy wšchěch čžlowškich družinow móža šo mjes šobu šmēšchecž a džecž plodžicž.

U wonaj bēšchtať wobaj nahaj, Šadam a jeho žona, ale wonaj bēšchtať tež hišchče čžistaj a njewomasanať wot kóždžicžkeho hrěšchneho požadanja, a njewuhladašchtať teho dla tež we ŕebi dale ničžo, šhiba Bože rjane a doštojne štworjenje, a nješanibo-wašchtať šo.

Šošdžišcho je šo to wšcho pšchemēnilo: duch je šhubil knješstwo nad čželom; a kať by byla nahosć štajne wabjenje k šhrěšchenju. Teho dla je Bóh čžlowjekej šacžowanje nahosće šašadžil. Šele čžucze ma čžlowjekej po jeho padnjenju do hrěcha być žandžel, štajnje pšchi nim štejazy, a jeho šchitowazy pšched možu čželnych lošchtow.

Čžlowjek je nětko šwoje powołanje nastupil, pódla ŕebje ma towaršchku šwojeho powołanja a šolo wošolo šo wšchě roštkiny a

wšchu směrnu, stworjene čłowjekej k službje a wješelu — kajki to radošny sapočatk, pokrny s Božim žohnowanjom! Mjese wšchěmi sčtomami w paradisu je jeničžy jedyn čłowjekej sakašany, so njemohla mōz hmyerčje čłowjeka pscheminyc, ale so by čłowjet tule mōz pscheminyl w pschluchnosći pschecziwo Bohu.

Trojake je nětko mōžno: 1. so čłowjet dobry, kaž je Bōh jeho stworil, wostanje a so ho w tajkim byczu wobtwjerdzi s tym, so ho se swojej wolu do Božej wole poda a ho w nej wobtwjerdzi; 2. so je čłowjekej tele poddacze do Božej wole wohidne a so ho teho dla sam se hebje pschecziwo Bohu spjeczuje; 3. so čłowjet, samjedženy wot wonka psches hižo bywazu mōz sleho, Božu wolu s woczow shubi a psches wabjenje sakašaneho ho do njepōsluchnosće poda. — Na tšeczim stawje rošprawja nam Mōjsaš, kak je ho tale pōslednja mōžnosć stala.

(Pōtracžowanje.)

Jeremias Bruš

abo

tajnostne pišmo.

(Stōncženje.)

V.

Dokelž ho Bruš hišče njedželu domoj wrōczil njebēšche, wupōšla jeho styšniwa mandželiska mužow, so bychu ho sa nim prascheli a jeho pytali. Wšchak bē wšchudžom wšchēm snaty, haj hamo kōždemu džečju. Ale wšchē wobhonjenje bē podarmo. Wot hoboty popōdnja jeho ničtō wohladał njebē. Wot wješnych khlamarjow bēšche jenož klyšhecž, so je najšlejšcho mjese pjenjes pschi hebi mēl. S teho scžehuje, hacž tola dla tych pjenjes sabity a potom sčtō wē hdže sthowany njeje.

Teho dla pschepytowazy hūdnik wobaju, zyrkwinskeho priōdstejerja a wučerja, na hūdništwo stasa, so by ho jeju, tola pak kōždeho wošebje, sa wšchitimi malicžkosćemi praschal. Taj bēšchtaj wobaj rošnjemdrjenaj, a ho wōtšje rocžeschtaj, so žadyn wo nicžim nicžo njewē. Tola wonaj njebēšchtaj pschi wšchelakich wotmōtwach na telko praschenjow žyle jenak, sčtož hūdnika do dwēlowanja snuri, hacž staj tola winowataj abo niz.

Alle hdže je žadyn hōwēd pschecziwo nimaj? Njeby to nje-rošum byl, s woneje papjerki hōwēdženje bracz, haj hamo tež, hdy ho njeby to pišmo s njeje shubilo. Hdže je žadyn čłowjet, kotryž by stōržbu s nimaj wjedł? Hdžež njeje pak stōržbnik, pak hōwēd, tam tež hūdnik njeje. Sčto mohlo ho jimaj po tajkim stacz? Duž wuškudžichu hūdniczy: Hdžž nihdže wēšty dopokas njeje, dha chžemy wobaju radšcho pscheczič, hacž hnadž bjes winy khostacz.

VI.

Wosta dha tuta dwēlomna wēž na wšchōn cžas sthowana a cžēmna?

Nybazy namakachu w rēzy pod wōlschowym pješkom Brušowe cželo a donješechu jo na hūdništwo. Wōn mējesech žalošnje rošbitu, s wēštošcžu s wōtřym želešom nabitu, hlowu. Alle sčtō je mordacz?

Sčtō namaka dopokasmo, kotrež mohlo na nēloho hōwēdžicž?

Srudni knježa dachu hebi lēkarja pschič, kotryž dyrbi na drobne rošjašnicž, kajke naražene ranu hu a sčto ma ho wo nich do hūdniškich knihow pišacz.

Snydom lēkar wuhlada, kak morowy lēwu ruku kručje samknjenu džerži.

Wustojny lēkar na kōždu malicžkosć džiwa, kotraž hnadž hewat nikomu nadpadna njeje.

Kuku wobhladniwje wocziniwšchi, w nej rošowy knesl a pschi tym kusl tajšeho platu widžesche, kajkuž mējesech zyrkwinski priōdstejer wšchēdnjazu hufnju. A nětko ho nēchtō dopomni, so je tutōn wōndano prēdku w hufni džerku nadrjenu mēl a pschi tej žaneho knesla. Wšawšchi hufnju, položichu na nju namakany knesl s platom kuslom, a widžachu s dobom, hdže bē ho sadrēlo. S tym bē kōnž wšcheho dwēlowanja.

Zako by Bože njewjedro do njeho dyrilo, ho zyrkwinskemu priōdstejerjej sezny. Strōžele tšchakychu jeho, tak so ho hmyerčž blēdy hwojeho njestutka wusna, a tež hwojeho hōbuwinika pscheradži. —

Žiwjenje bēšchtaj čłowjekej pjenjes dla wšakoj, a jimaj bu žiwjenje po prawdže wšate.

VII.

Nětko bēšche na hjawne pschischlo, so je wērno bylo, sčtož bēšche na tamnej papjerzy stalo.

Alle s wotkal bē tōn lišcžik na klētku pschischol? Sčtō bē jōn prēdarjej do knihow položil? Sčtō by to potajnstwo wuhudacz mōhl?

Kaž hižo wēmny, bē na papjerzy winu-sjewjenje w žyle jašnych pišmikach stalo. A tola je potom s teje hameje papjerki cžello. Njebē to wulzy spodžiwny podawł? Senož hmužka, kotruž bēšche prēdar se samyšlom s nobčjom do njeje scžinił, bē hiščež widžecž; s cžehož bē kōždemu wēšte, so dyrbi to ta hama papjerka bycz. S nej wumēchu wustojni mužojo wšchelaki pōspyt, dokelž hu wšchelake tinty, haptylarjam a jich runjecža wučženym snate, kotrež ho po šdacžu s papjeru shubja, a tola sažo s nēlajkim hšumšchtom na woczli stupja. Alle tež mudrišcha prōža žaneho wuspēcha nje-mējesech. To pišmo bē prjecž a wosta tež prjecž.

Lud wiješche s hlowu nad tajkej potajnosćju, a wulzy knježa stejachu s mjeršanjom psched tajkim dživom. A nētomužfuli nastja praschenje: Njepšchičdže cžēmny podawł tola nihdy na hōwētky džen? Abō ma wēra, kotraž je hšupu pschiwēru wšaka, pōšne prawo, hdyž praji, so hu jow nēlajke cžinki, abō so je to nēlajka stuslana wēž?

VIII.

A po cžasju tola do cžmnoty jašnosć stupi.

Knjes duchowny mējesech mjenujžy hšložobnika w domje, kiž bēšche struchly a bohabošajny pachol. Tōn bē tu hōbotu wjecžor pōšdže, po hšjatofu, s boka wšy do lēpa sčol, so by ho tudy se hwojej njewjestu setkal, kotraž bē w hšhodnym kuble hšložobna džowka. Ta pak njebēšche w stasany cžasju wotečž mohla, a teho dla dyrbjesche tu hacž do cžmny cžakacz. Mjes tym bēšche ho njedaloko to helške sabicze stalo. Pschi tym, hdyž bēšchtaj žadlawzaj sabiteho do rēki cžišloj, je wōn jeju spōšnal.

Srosa bē jeho sažala a s tšchepotanjom bēšche wōn do wšy bēžal. Sa žylu nōž njebē wušknył, dokelž ho jemu wšchē stawy tšchakychu, a we wutrobje mējesech žalošnu wōjnu. Styšne hōwēdomnje jeho nucžesche: Božedla, nječakaj dže! Njuny pucz wōšjerw to twojemu knjejej! — Alle jeho bojoseč bē pschecziwo rēčžala: Chžesch trasch ho psched twojim knjesom s hanibu wuškacz, hdže hu to kłodžil a sčto hu tam chžyl? A by wōn tebi wērił, hdyž žaneho dopokasma nimasch a krawwuu winu na mužej rēčžisch, wo kotrymajž ludžo wšcho pobožne mēnja? — A tola jemu trapjate styški njebēchu dale k pōkojej pschič. Po dokhim bēdženju bēšche hebi wumyškil, krawwny podawł hwojemu šararjej pišmomnje hšewicž, ale niz s podpišmom hwojeho mjena.

Duž bē nasajtra rano šradžu papjerku s žušym pišmom napišal, tak so jeho knjes jeho pišmo spōšnal njeby.

Potom papjerku šahibnywšchi hebi škladnosć wotpašy a papjerku mjelcžo knjesa do jeho modleškich tyšny.

S teho je po tajkim hjawne, s wotkal bē tutōn tak nastrožazy lišcžik.

„Wšcho derje!“ prajicže hnadž nětko, „tak ho tola jene hūdanje wujajni.“

Alle s dobom budžecze ho praschecž: „Šak pak je mōžno bylo, so je pišmo, kotrež je tola prēdar se hwojimaj woczomaj widžal a cžital, s papjerki cžello?“

To pišmo wšchak njeje cžello. Papjerka, kotruž je prēdar smērzej-hūdnikkej do rukow dal, njebē wšchak tašama, kotruž bē na klētzy w rukomaj mēl, ale kotraž ho jenož tajka šdajche.

Hdyž bē styšny hšložobnik pštnyl, kak jeho knjes blēdy wotemische stupa, pschičdže do njeho strach. Semu bē jako blyš do myšlow hšelo: To hšym hmyerčž hšupje a slē stucžil. Tajke strōžele cžišnu mojego knjesa na khoroložo. A pschi tym hnadž tola to pišmo pscheradži, sčtō je jo pišal. Ta papjerka dyrbi mi na stonu!

A mjes tym, so bē knjes w dobrej stwi pobyl a ho pschedraščil, bēšche tōn bošasliwž papjerku wšal a druhu runje tak šahibnjenu na jeje mēsto do knihow položil, scžiniwšchi pak tež prjedy rucže hmužku.

Hdyž potom widžesche, kak je wšchōn lud spodžiwanja prosty, a kak ho ta wēž na hjawne kopa, je ho wōn potajnstwo wotkryčž bojal, a mjelcžesche wo hwojich škucženjach kaž row.

Pōšdžišcho halle, hdyž bēšchtaj zyrkwinski priōdstejer a wučer hižo dawno na prawdže Božej, je ho hšložobnik se styšnym hōwēdomnjom wusnal, kak je ho wšcho mēlo.

Wschelake i bliska a i daloka.

— W sańdženym tydženju je so jakoń sa starobne pschilohi wuczerjow jenohłobnje wot drugeje komory sakstehe hejma pschiswal. Sa nasche schule i tym starobne pschilohi wschitke na statnu pokladnizu pschenđu. To budže wulke polóženje sa wořadny a witane pschemenjenje sa wuczerjow. Husto běšče sadžewanje sa starichich wuczerjow, hdyž chychu na lěpsche město, so dyrbjesche wořada na placzomne starobne pschilohi dźiwacž a hebi teho dla mlódscheho wuswoli. Na starobne pschilohi nětko schulszy přjódłsteyerjo pschi hwojich wuswolenjach wjazny dźiwacž njetrebaja, dokelž je stat placzi. Pschi tym so tež dališche wažne postajenje sta, so so njejmědža wjazny zyrkwinske dokhody zyrkwinskich wuczerjow na schulske pschitrotšicž, tak so by so móhlo zyrkwinskemu wuczerjej, kiž ma lěpsche zyrkwinske dokhody, pschi pschiswolenju starobneje pschilohi něščno wotežahnyčž. Hdyž maja zyrkwinszy wuczerjo je hwojim wořebitym fastojnstwom doščž prózowanja, je prawe a idobne, so jim tež schula sa fastojnske dźěło placzi, ichtož maja jakońšy dostacž. Hacz dotal wuczerjo sa kóždu hodžinu wob lěto, kotruž mějachu wysche postajeneje licžby dzeržecž, 36 hr. dostachu. Wot nětko sa tajku hodžinu 55 hriwnow dostanu. Nasche ludowe fastupjerstwo je naschim wuczerjam pschiswoliło, ichtož je jim pschi nětežišchich wobstejnoščžach pschiswolicž móhlo a je i tym wopokasalo, so derje wč, kajke maja naschi wuczerjo czežke a wažne fastojnstwo. Nadžijomnje tole polěpschenje k temu pomha, so nam dale herbszy wuczerjo i naschich herbskich schulow do Němzow nječčakaja, ale w Šerbach sawostanu. Pschetož i czežkej wutrobu dyrbjeli do pschichoda hladacž, hdyž by nija pobrachowaznych herbskich wuczerjow so dale powjetschila. Nětko je sažo cžaž, so móža herbszy staršchi hwojich hynow k pschiswacžu do jemira w Budyschinje samolwicž. Hacz runje so naschonenja sa nich w poslednim cžažu hubjene byle, my tola i nowa herbskich staršchich dźiwajo na nasche herste schule napominamy, so bychu hwoje dźěči, kiž maja dar a chzedža wuczerjo hycž, w prawym cžažu samolwili.

— Šwjelaze je, so je so jakoń muž, kiž běšče w žiwjenju sahorjeny pschecžel snutskowneho mišionstwa, tež w hmyrcži na wažny šuff mišionstwa dopomnik. Njebocžicžki kuješ wyschich wuczeri Šrecžmar w Budyschinje, rodženy Šerb, je sa snutskowne mišionstwo 1000 hriwnow wotkasał a provinzialne towarštwu snutskowneho mišionstwa junu psches hwojeho nětežišcheho pschedžydy kuješa fararja ryczerja Šakuba w Njeřwacžidle štatny džał praji. To je dobry pschiklad, kiž chze druhich wubudžicž, so bychu tež tak cžinili!

Hdyž je tež w naschich herbskich wořadach pschikšilenje k irwingianskej šecže w poslednich lětach wotebjerało, wupraji tola roshladny dopiš zyrkwinskeje saksteje wyschmoščže, so je pschezo hiščeže licžba k tutej šecže pschestupjaznych wulka. Wořebje so tole hibanje nětko sažo pokasuje wokoło Wulkeho Hajna. Wot noweho lěta je tam sažo 30 i nascheje krajneje zyrkwije k Šwingianarjam pschestupilo. Šrudžaze je, so tutech najšwěrnichich štatow nascheje zyrkwije na lěščiwu waschuje k hebi wabja.

— Š Awstriškej so ewangelskeho duchowneho sakstehe wikara Šemmera wupokasali. Še swontownej mozu pak so ewangelske hibanje, w Awstriškej wotučene, podežičecž njeda. Cžažy so so pschemenile. Naž něhdy w cžažu 30 lětnoje wójny cžěski ewangelski kraj sažo je šurowej mozu wobrocžichu, tak so to nětko wjazny nješchlacžži. Wjele bóle je móžno, so budže tajke njeprawe móžniwe postupowanje šterje ewangelskemu hibanju i wužitkom.

— „Konje so i městow šhubja.“ Nowy lěštotelk drje naž k temu dowjedže. Psched někotrymi lětami hiščeže wschudžom konje konjaze železnizy w městach cžahachu. To je so khetšje pschemenile. W Lipsku žaneho konja wjazny njewohladašč. Pschetož konjaze železnizy so do elektriskich pschemenile. W Dražžanach so tež na tym, jenož i elektriskej mozu jěščicž. Ale jene běšče tola hacz dotal wostało: Sa kóždu drožtku běšče konik šapschelnjeny. Ale tež w tym chzedža konjom stare prawo wsacž. W Barlinje počnu i elektriskimi drožtkami jěščicž a najšterje so nowe waschuje tež w druhich městach rošččeri.

— Na bitwischčžu w Transwaalskej maja so w tych dnjach wažne bitwy. Burjo so Šendželčanam psches řeku Tugela pscheščž dali. Hacz chzedža jim pašle stajicž, so prajicž njeda. Ale nadpadne je, so so burjo žyle šmėrom sadžeržachu. Hdy bychu Šendželčenjo nekajke dobyčže ščžinili, bychu to dawno do šwěta trubili — ale w Šendželškej je sažo nadpadnje šmėrom.

So šurowym pučžu.

Kak je Marja a Šosefej we wutrobje bylo, jako wonaj bóršy po hodownym šwjedženju won cžehnješchtaj po nješnatym a šurowym pučžu? Sa hebi myšlu, so je jimaj husto bylo, kaž tebi a mi, hdyž nětko do noweho lěta nuts džemy a wschelaku czežkotu na šhribjecže a wschelake mrócžalki wysche nascheje hlowny a wjele cžemnosče psched naschimaj woczomaj widžimy. Ale wonaj běšchtaj pschezo sažo stroschtnaj a stej hlowny sažo posbėhnyłoj a nješstaj na tym dwėlomałoj, so je dobry pučžowarški towaršch i nimaj.

To je něščno rjane dobreho towaršcha na pučžowanju mēcž. Wulki ryřkwar Šychtar běšče něhdy na pučžowanju do Roma a běšče w Alpach w hoščėnžnu psches nóz wostał. Jako wón na deschčikowym dnju cžisče šam w šwojej istwi šedžesche, běšče jemu tak dživno wokoło wutroby, so jemu šylsa do woczow stupi. Šemu něščno pobrachowasche, a wón šam njewjedžesche, šchto jemu pobrachowasche. Haj, jemu něščno pobrachowasche: wón so tak jara wopuščėženy cžujesche. Duž so něčto wo durje klapasche a šastupi muž, kotrehož woblicžo mješesche wobras šprawneho a duschneho šmyšljenja. Muž powjedasche, so i Šriesta pschidžže, a so chze k žonje a džěčom do Šollandskeje pučžowacž. Wón powjedasche, so je nawodžowar, so je so kóž roščamala a so je wschitko šhubil a so wo pučžowanški krosch prošy; wón jón dosta. Šon muž běšče hwoje papjern pokasał, je sažo hromadže šawali, so wutrobnje podžakowa, pohlada na šwojeho dobročžela se šwěčžatymaj woczomaj a praji: „Sa mam dolhi pučž psched šobu; ale ja mam dobreho towaršcha“. Ludwik na teho muža se so praščazym pohladanjom pohlada a bu šrudny w tej myšli, so šam tajkeho towaršcha nima. „Hdy je wón“, so praščesche, „a šchto wón je?“ „To je Šoh luby Šnjes šam“, wotmolwi šon, „a hlaj“, — pschi tym nowy testament se šaka wučahuy — „jow mam ja jeho šlowo, a hdyž ja i nim řecžy, wón mi i njeho wotmolwja. Tak ja stroschtnje pučžuju.

Šon muž woteščže, Ludwik Šychtar šam wosta; ně, wón šam njewosta, wón pytašche a namakašche dobreho towaršcha sa pučžowanje, teho, kotrehož mješesche tamny nawodžowar.

Marja a Šosefej mješeschtaj tež tehole towaršcha a pučžowaschtaj i troschtnaj myšlu tež psches puščžinu.

Mašč tež ty tehole towaršcha, kotryž tebjc psches nowe lěto pschewodža?

Šdže?

Na dwėrnishččžu běšče wotšwonilo. Cžaž wujedže. Wschitke wosy běchu wobřadžene. Ale kajzy běchu to pučžowarjo? Woni haruja, špėwaja, wołaja — wjele je jich pjantch, drusy šharty šhaja — to je džiwje cžinjenje, kotrež pschezo bóle pschibjera. Žadny i tych, kiž so šobu wjesu, pak njepytuje, so so wodžer cžaha a tepjer řědku na lokomotivje wadžitaj. Najpředny běšče wurēcžowanje, potom bu hórje — wonaj so pschimataj. Pschi tym so wobaj i lokomotivy dele walitaj. Cžaž cžeri hjes wodženja dale psches šastaniščeža, psches tunele, psches mosty — tam šastojnizy dolho sa nim i džiwanjom hladaja — ale to žane šadžerjenje njeje — dale homi cžah a nutskach w cžahu so šmėja, špėwaja, haruja — woni njepytuju, so cžah wodžerja nima — džiwu duch je jich šaglepil. Haj tak dale honicž hjes pschestacža a mēra, dale, dale, to je žiwjenje, to je lósch! Pschezo hiščeže cžah nješastanje, ale juntrócž šastanje — šnano psches žalóšne nješbože šastajeny — a so do hlubiny wali — a potom? — Tak wopřuje franzowski špišččel šmyšljenje nětežišcheho cžaha — to je wobras i nascheho cžaha a žiwjenja.

Něščno k rošpomianju.

Škóžda jenotliwa kicž Šožeho šlowa so žyle winowe žně sa šchescžijana.

* * *

Žiwjenje runa so kniham: hlupy je khetšje pschekhwata; mudry je i wobhladniwosčžu cžita, dokelž wč, so móže je jenož juntrócž cžitacž.

* * *

Male wječela so kaž wschėdny šhlėb, po nim nam ženje mjehko njeje; wulke so kaž šłódke pjecženje, na kotrež je tebi bóršy hubjenje, hdyž wjele šhėsch.